

Burçlara Göre Makamlar...

Gevrekzâde Hasan Efendi öncelikle müzik ilminin, astro-nomi ilimleri ile ortak ve denk olduklarını sebep göstererek, ana makamların (on iki burca karşılık olarak) on iki tane olduğunu belirtmiştir.

- **Râst;** (KOÇ), tabiatı ateştir.
- **İrâk;** (BOĞA) tabiatı toprak.
- **İsfahân;** (İKİZLER), tabiatı hava.
- **Zîrefkend;** (YENGEÇ), tabiatı su.
- **Büzürg;** (ASLAN), tabiatı ateş.
- **Zengûle;** (BAŞAK), tabiatı toprak.
- **Rehâvî;** (TERAZİ), tabiatı hava.
- **Hüseynî;** AKREP, tabiatı su.
- **Hicâz;** (YAY), tabiatı ateş.
- **Büselik;** (OĞLAK), tabiatı toprak.
- **Nevâ;** (KOVA), tabiatı hava.
- **Uşşâk;** (BALIK), tabiatı su.

Vakitlere Göre Makamlar...

Seher vakti ile kuşluk vakti arası: Hüseynî, uşşâk, nevrûz, dilkeş-hâ-verân, nişâbürek, hisâr, muhayyer, acem, çârgâh, mâye.

Kuşluk ile ikinci vakti arası: İrâk, zengûle, gevâşt, segâh, nihâvend, müsteâr, hümâyûn, irâk-mâye, zâvil.

İkinci ile yatsı arası: İsfahân, büselik, isfahânek, nigâr, zem-zeme, gerdâniye, karcığâr.

Yatsı ile seher vakti arası: Öncelikle râst, büzürg, şehnâz, selmek, nikrîz, pençgâh, uzzâl, hicâz, nühuft, râhatü'l-ervâh ve Türkî hicâz.

Hastalıklara Göre Makamlar...

Râst makamı: Felce iyi gelir. Psikolojik rahatlama sağlar.

İrâk makamı: Ateşli hastalıklara, sersâm (sersem, insana sersemlik veren bir hastalık), yüzün ve göz kapaklarının şişmesi ve çarpıntı faydası vardır.

İsfahân makamı: Soğuk ve kuruluktan kaynaklanan hastalıklara iyi geldiği gibi zekâ, akıl, hatırlama ve düşünme ve odaklanma gücünü artırır.

Zîrefkend makamı: Ağız felci, vücudun yarısına inen inme, sırt ağrısı, mafsâl ağrıları ve kulunç hastalıklarını tedâvi eder.

Rehâvî makamı: Her türlü baş ağrısına faydalı olup, kalp çarpıntısı engeller, felç, balgam ve kanla ilgili hastalıkları bedenden söker atar.

Büzürg makamı: Bağırsak ağrısı, kulunca faydası olup; zihni berraklaştırır, zihni toparlamayı sağlar ve çeşitli korkularla ilgili rahatsızlıklara büyük faydaları olur.

Zengûle makamı: Kalple ilgili hastalıklar, sersâm, ciğerler ve mide ile ilgili rahatsızlıklara faydası olmasının yanı sıra kalbe ferahlık ve huzur verir.

Hicâz makamı: İdrara çıkma zorluğuna, vücutta görülen tehlikeli ağrı ve sancılara iyi gelmesinin yanında şehvî (cinsel) gücü harekete geçirir.

Büselik makamı: Kulunç hastalığına, kalça kemiği ağrısına, başağrısı ve kanla ilgili rahatsızlıklara faydalıdır.

Uşşâk makamı: Gut hastalığı, uykusuzluk ve ayak ağrılarını tedâvide oldukça faydalı olup insanı rahatlatır.

Hüseynî makamı: Kalp ve ciğerde oluşan iltihaplara, mide rahatsızlıklarına, sıtmalı ve hummâlî hastalıklarının ateşini söndürmeye faydalıdır.

Nevâ makamı: Damar, siyatik ağrısına, kalça kemiği ağrısına iyi geldiği gibi, insanı bozuk düşüncelerden uzaklaştırır ve zihnin hatırlama gücünü artırır.

Tenlere Göre Makamlar...

- **Esmer tenlilerin** tabiatları genellikle hâr (sıcak, sıcaklık) ve yâbis (kuru, kuruluk) olması sebebiyle bunlar için uygun makam "irâk" makamı ve bu makama tabi olan makamlardır.
- **Buğday tenlilerin** tabiatları hâr ve ratb (nemli, rutûbet) olması sebebiyle bunlar için uygun olan makam "İsfahân" makamı ve bu makama tabi olan makamlardır.
- **Sarışınların** tabiatları genellikle bârid (soğuk, soğukluk) ve yâbis olması sebebiyle bunlar için uygun makam "râst" makamı ve bu makama tabi olan makamlardır.
- **Beyaz tenlilerin** tabiatları genellikle bârid (soğuk) ve ratb (nemli) olması sebebiyle bunlar için uygun makam "kûçek" makamı ve bu makama tabi olan makamlardır.

Milletlere Göre Makamlar...

Gevrekzâde makamların milliyetlerle de ilişkisi olduğundan bahsetmiş; bunları bilmenin bir çok faydası olacağını ve müzisyenler için zorunlu olduğunu ifade etmiştir.

1. Araplar için daha çok "hüseynî" makamı ve buna tabi olan makamlardan mûsikî icra etmenin daha uygun olacağı belirtilmiştir.

2. Acemler'in (İranlılar) huzurunda en münâsip makamın "irâk" makamı ve tabileri olduğundan bahsedilmiştir.

3. Türkler için "uşşâk" makamı ve tabileri.

4. Rum ve Frenkler'in (batılı) bulunduğu toplulukta icrâ edilecek müziğin makamının "büselik" makamı ve tabileri olmasının daha hoş olacağı anlatılmıştır.

Gevrekzâde'nin yalnızca milliyet açısından yaptığı bu tasnifin şehirleri de kapsayan daha teferruatlı şeklini Hızır b. Abdullah zikretmektedir. Fârâbî de *Kitâbü'l-mûsika'l-kebîr*'de her milletin iklim, toprak, yeşil-içtikleri şeylerden dolayı tabiatlarının ve müzik zevklerinin farklı olacağından bahsetmektedir.

TÜRK MÜZİĞİ ÇALGILARI

<= Bendir / Mazhar

Zil / Halile =>

<= Çeng

Rebab=>

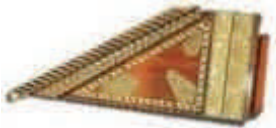
<= Ney

Kudüm =>

<= Kanun

Klasik Kemençe =>

<= Santur

<= Tambur

Ud=>

“Biliniz ki filozoflar (hikmet sahipleri) müziği oyun ve eğlence için değil, kişiye fayda vermek, ruhi lezzetler sağlamak, insanın psikolojisini rahatlatmak, kuru mizaçları nemlendirmek (sıkıntıyı gidermek), fizyolojiyi dengelemek ve kanın akışını düzenlemek için ortaya koymuşlardır. Bu ilmi inkâr edenler ise müziği sadece meyhânelerde ve sokaklarda dinleyip ilkelerini, anlamlarını ve ortaya konuş sebebini kavramadan bu ilmin (müziğin) sadece oyun ve eğlence için olduğunu zannederek dinen haram kılmışlardır.”

Eflatun

Sabuncuoğlu Şerefeddin Tıp ve Cerrahi
Tarihi Müzesi (Bimarhane/Dârüşşifa)
AMASYA

İletişim : 0 (358) 212 55 67

AMASYA BELEDİYESİ ŞEREFEDDİN SABUNCUOĞLU TIP ve CERRAHİ TARİHİ MÜZESİ

“Şarkı söylemek, sağlığı koruyan
en iyi egzersizdir.” İbn-i Sîna

Amasya Belediyesi 2026©